

Tale til Kong Haakon

Taler

Johan Scharffenberg

Dato

9 juni 1945

Sted

Slottsbakken, Oslo

1 Deres Majestet Kong Haakon av Norge!

Dette folketøget kommer for å hilse Deres Majestet velkommen hjem. Den samme hilsen retter vi til hennes kongelige høyhet kronprinsesse Märtha, til
5 prins Harald, prinsesse Ragnhild og prinsesse Astrid.

Hans kongelige høyhet kronprins Olav har vi allerede før hatt den glede å hilse velkommen.

10 Etter fem års landflyktighet møter Kongen og hans hus atter samlet det norske folk.

Etter fem års undertrykkelse kan det norske folk atter fritt gi uttrykk for sin kjærlighet, sin takknemlighet, sin troskap til kongen og hans hus.

15

Deres Majestet har alltid hevdet det norske folks selvbestemmelsesrett. I 1905 krevet De folkeavstemning før De vilde motta kronen. Derved godkjente De folkesuverenitetsprinsippet.

20 Som konge har all Deres gjerning siktet på å tjene hele folkets vel, ikke på å være folkets herre.

Denne folkets husbonderett i et demokratisk land hevdet De 10. April 1940 da De nektet på tysk krav å utnevne en regjering som ikke hadde flertall i folket.

25

Heller vilde De abdisere.

Vi takker idag Deres Majestet for dette nei.

Så kom det tunge valg mellom underkastelse eller fortsettelse av kampen i

landflyktighet.

7. juni 1940 var sikkert livets bitreste dag for Kongen, Kronprinsen og regjeringen.

35

Vi takker idag Deres Majestet for at De valgte den rette tunge vei. Under et fryktelig press fant Stortingets presidentskap i juni 1940 å måtte henstille til kongen «å gi avkall for seg og sitt hus på sine forfatningsrettslige funksjoner».

40 Slutningsordene i kongens svar 3. juli 1940 lød:

«Det norske folks frihet og selvstendighet er for meg Grunnlovens første bud, og jeg mener å følge dette bud og å vareta det norske folks interesser best ved å holde fast ved den stilling og den oppgave som et fritt folk ga meg i 1905.»

45

Utvilsomt handlet kongen da i overensstemmelse med folkeflertallets vilje. Derfor takker vi idag Deres Majestet også for dette nei.

50 Var det gått som tyskerne krevet under forhandlingene med Stortingets partier i september 1940, vilde det blitt umulig å danne en enig hjemmefront.

Gjennom alle krigens år, i motgang og i medgang, fulgte Kongen samme faste linje og stod som merkesmann for folkets vilje og frihet og selvstendighet.

55 Derfor takker vi idag Deres Majestet for Deres troskap mot vårt folk, for Deres vern om dets frihet og dets ære.

Men folket har også vært trofast mot sin Konge, og derfor kan det idag med hevet panne hilse Deres Majestet med Bjørnsons ord:

60

«Smiler du ikke ved målet,

du, som i vinteren har vugget

65 forårets tekst?

Alt hva ditt mot har bestrålet,

70 alt hva ditt mismot har dugget,

nu har det vekst.»

Etter frigjørelsens glade festtid kommer Norges nye areidsdag. Den må nå bli
75 alvor for hele folket.

Vi ønsker og håper at Deres Majestet vil få hell og styrke til å lede gjenreisningen
av Norge som et godt hjem for alle dets barn.

80 Istedenfor det vanlige nifoldige hurra vil jeg til slutt be alle togets deltakere
tydelig og taktfast gjenta disse enkle ord til Kongen og hans hus: Velkommen
hjem til Norge.

Altså giv akt! Velkommet hjem til Norge!

85

Emner

Andre verdenskrig

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/tale-til-kong-haakon>

90

95

100

105